

УЖГОРОД

Члени Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб у місті Ужгороді днями провели чергове засідання.

Обговорили, зокрема, порядок та критерії надання в тимчасове користування житлових приміщень із фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, співпрацю по працевлаштуванню ВПО із Ужгородською філією Закарпатського обласного центру зайнятості, початок роботи та програми з компенсації за оренду житла та грантів на власну справу для внутрішньо переміщених осіб від офісу Help – Hilfe zur Selbsthilfe в Ужгороді. Розглянули також мініпроект «Я – безпека» – про навчальний клас із безпеки дорожнього руху для дітей від ініціативної групи управління патрульної поліції в Закарпатській області.

Йшлося і про зміни у роботі регіонального офісу омбудсмена щодо захисту прав переселенців та зміни до персонального складу Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб в Ужгороді.

Міський голова Ужго-

рода Богдан Андрій привітав членів Координаційної ради, а також присутнього на зустрічі представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Закарпатській області Андрія Крючкова. Наголосив на важливості здійснення контролю над організацією проживання ВПО, додав, що зараз триває капітальний ремонт двох приміщень, і громадяни, які тимчасово проживають у закладах освіти, зможуть отримати комфортніші умови для проживання.

Богдан Андрій подякував усім ужгородцям, які допомагають із проживанням

переселенців, громадським організаціям – за матеріальну підтримку і гуманітарну допомогу необхідними речами. Додав, що для міської влади важливим є робити все необхідне, щоб люди, які знайшли в Ужгороді прихисток від війни, почувалися тут, як удома.

ВЛАДА ПРАГНЕ, АБИ ЛЮДИ, ЯКІ ЗНАЙШЛИ В УЖГОРОДІ ПРИХИСТОК, ПОЧУВАЛИСЯ ЯК УДОМА

НА ПЛОЦІ ПЕТЕФІ ВСТАНОВИЛИ НОВІ КВІТКОВІ КОМПОЗИЦІЇ

Плющ, пеларгонія, сульфінія, традесканція, хлорофітум – близько 170 квітів у кожній із нових квіткових композицій, які встановили на площі Шандора Петефі в Ужгороді.

Конструкція складається із 15 ярусів, її висота – 3 метри. Загалом на площі розмістили 5 таких квіткових композицій.

В УЖГОРОДІ ПРОДОВЖУЮТЬ ВИСАДЖУВАТИ ЛІТНІ КВІТИ

Цього тижня комунальники працювали, зокрема, на площі Поштової. Тут у бетонні клумби висадили різнобарвні сульфінії.

УСІ ЗІБРАНІ НА STRONGRACE КОШТИ

передадуть на потреби наших захисників

Близько трьохсот учасників долучилися минулої неділі в Ужгороді до військово-патріотичного заходу на підтримку обласного центру підготовки населення до національного спротиву StrongRace.

Приїхали представники Одеси, Волинської, Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької, Тернопільської, Рівненської, Житомирської, Хмельницької, Вінницької,

Київської, Дніпропетровської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької областей, звісно ж, із Закарпаття.

На дистанції 7 кілометрів учасники мали здолати перешкоди: кантування покриття, кидання списа, перелізи через вантажівку, перейти через багноку, носіння мішка й каміння та дерева, підйом на канатній мотузці.

Забіг благодійний, усі зібрані кошти передадуть на потреби наших захисників. Військово-патріотичний захід відбувся за підтримки Закарпатської ОВА та Ужгородської міської ради.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!..

В Ужгороді 28 квітня прощалися із загиблим захисником – 36-річним Ярославом Поповичем.

Життєрадісний, світлий, із чистим серцем, надійний друг і душа колективу, освічена, сильна і справедлива людина, ширий, доброзичливий і завжди усміхнений – таким Ярослав назавжди залишиться у серцях і спогадах усіх, хто його знав.

Ярослав Михайлович Попович народився 6 жовтня 1986 року у Міжгір'ї у родині медиків, які привили йому любов і повагу до людей та рідного краю, на захист якого він став у перші дні війни.

Закінчив інженерний факультет Ужгородського національного університету, після чого працював в обласному центрі Закарпаття на фірмі «Земля».

Обороняючи Україну від російського агресора, Ярослав 24 квітня 2023 року загинув на запорізькому напрямку. У нього залишилися батьки, брат.

Із Героєм прощалися на площі Народній в Ужгороді. Віддати шану воїну прийшли рідні, друзі та колеги, однокурсники, міський голова Богдан Андрійв, голова Міжгірської територіальної громади Василь Щур, заступник начальника Ужгородської РВА Радіон Кіштулінець, військові, містяни.

Поховали Ярослава Поповича наступного дня, 29 квітня, у рідному Міжгір'ї. **Вічна пам'ять і шана Герою!**

2 травня в Ужгороді провели в останню земну дорогу ще одного захисника – 30-річного солдата Антонія Рабела. Прощання та чин похорону із загиблим Героєм відбулися на площі Народній.

Антоній Олександрович Рабел народився 27 жовтня 1992 року в Ужгороді. Навчався в ужгородській школі №3, після закінчення якої вступив до вищого комерційного училища №6, отримав спеціальність різьбяр по дереву та бересту. Із дитинства любив музику і захоплювався грою на барабанах. Був барабанщиком у багатьох місцевих рок-гуртах.

Від жовтня 2022 року у лавах Збройних Сил України захищав Україну від російських загарбників, служив старшим навідником гранатометного відділення взводу вогневої підтримки третього аеромобільного батальйону військової частини А 4350.

Загинув 23 квітня 2023 року у запеклих боях проти окупантів біля Бахмута.

Антоній був доброю, веселою, компанійською людиною і залишиться таким назавжди у серцях і пам'яті всіх, хто його знав.

Віддати шану воїну прийшли рідні, близькі, друзі та однокласники, міський голова Богдан Андрійв, заступник начальника Ужгородської РВА Радіон Кіштулінець, колеги, військові, мешканці громади.

Священники відслужили заупокійну Літургію, від головнокомандувача Збройних Сил України генерала Валерія Залужного зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння у лавах ЗСУ. Скорботна хода пройшла центральними вулицями міста. Поховали Антонія Рабела із усіма військовими почесними на Пагорбі Слави.

У загиблого Героя залишилися мати, донечка, двоє братів та сестра, дідусь. **Вічна пам'ять і слава...**

НАСТУПНОГО ТИЖНЯ – ПРЯМІ ТЕЛЕФОННІ ЛІНІЇ ЗВ'ЯЗКУ З МІСЬКОЮ ВЛАДОЮ

8 травня відбудеться пряма телефонна лінія із заступником міського голови **Вадимом Борцем**.

9 травня – із заступником міського голови **Василем Пинзеником**.

10 травня можна буде поспілкуватися із заступником міського голови **Василем Гомонаєм**.

ЧАС ДІЇ прямих телефонних ліній – від 10:00 до 12:00. ПОПЕРЕДНІЙ ЗАПИС – за телефоном (0312) 42 80 31 (ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Після набору міського номеру і з'єднання з комутатором обов'язково слід ввести ще три додаткові цифри короткого номеру – 109).

ВИКОНКОМ.КОРОТКО

Порядок прийняття та перебування у відділенні тимчасового проживання (перебування) внутрішньо переміщених осіб Ужгородського міського центру соціальних служб департаменту соціальної політики затвердили цього тижня на черговому засіданні виконкому міськради.

Мешканцями відділення можуть бути особи, які опинилися у складних життєвих обставинах (у зв'язку з втратою житла або неможливістю проживати в ньому, техногенними катастрофами, військовими діями, шахрайством) із числа внутрішньо переміщених осіб, які постраждали від збройного конфлікту та/або окупації, особи з інвалідністю та інші особи, які мають право на пільги, встановлені законом, що проживають на території України на законних підставах, і члени їх сімей.

Першочергове право на поселення до відділення мають внутрішньо переміщені особи, які проживають у місцях, не призначених для проживання (садовки, школи тощо), зазначається у документі.

Програма підтримки територіального управління бюро економічної безпеки у Закарпатській області діятиме в Ужгороді у 2023 – 2025 роках. За проєкт рішення проголосували на засіданні виконавчого комітету Ужгородської міської ради. Документ ще внесуть на розгляд сесії міськради.

Завдання Бюро економічної безпеки – забезпечення економічної безпеки держави шляхом протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.

Як ідеться у документі, 25 березня 2021 року набрав чинності Закон України «Про Бюро економічної безпеки України», яким створено принципово новий правоохоронний орган, покликаний протидіяти правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.

18 липня 2022 року зареєстровано територіальне управління БЕБ у Закарпатській області, за період листопада 2022 – березня 2023 року працівники підрозділу зареєстрували та розглянули 42 заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення, із яких по 24 внесено відомості до ЄРДР. За вказаний період детективами теруправління БЕБ здійснюють досудове розслідування у 100 кримінальних провадженнях.

Програма спрямована на надання матеріально-технічної допомоги Територіальному управлінню БЕБ у Закарпатській області.

Розглянули на засіданні і питання укладення договорів найму житлового приміщення, видачу службових ордерів, про приватизацію державного житлового фонду. 12 осіб прийняли на квартирний облік, трьох із квартирних обліку зняли.

Підтримали надання дозволів на вчинення правочинів про відчуження та набуття майна, право власності на яке або право користування яким мають діти, а також визначення способу участі у вихованні дитини.

Вручення премій MOBILITY AWARDS за проведення заходів до Європейського тижня мобільності днями відбулося на церемонії у місті Гент (Бельгія).

УЖГОРОД – СЕРЕД П'ЯТИ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ,

які отримали заслужені відзнаки зі впровадження сталої мобільності

У 2022 році майже 3 000 міст із понад 50 країн взяли участь у Європейському тижні мобільності. Ужгород передбачали створення зручних для пішоходів просторів, залучення професіоналів із секторів громадського транспорту, велосипед-Action – здобули відповідно місто Брага (Португалія) та Метрополія GZM (Польща). Окремо заслужені відзнаки отримувала спеціальну відзнаку для вулиць для пішоходів на «День без автомобіля», семінари з тактичного урбанізму.

ності, щоб підвищити обізнаність про сталу мобільність та сприяти кращим зв'язкам із місцевими громадами, змінити поведінку суспільства в бік стійкої міської мобільності. Крім того, 1456 дій із мобільності було зареєстровано компаніями, організаціями громадянського суспільства. Загалом заходи мали міста України: Чернігів, Кам'янець-Подільський, Львів, Полтава та Ужгород – за участь у кампанії 2022 року, незважаючи на війну, яка триває. Протягом тижня з 16 до 22 вересня відбулися просвітницькі заходи щодо сталої мобільності: доставка гуманітарної допомоги велосипедами, відкриття міських Ужгорода національна координаторка Європейського тижня мобільності в Україні Леся Лойко. За її словами, це важлива нагорода для міст, які попри всі труднощі намагаються підкреслити такі важливі речі, як зміна середовища міста на користь пішоходів, велосипедів і громадського транспорту.

ЗАКЛИКАЄМО ВСІХ БУТИ ОБАЧНИМИ!

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА

пл. Поштова, 3, м. Ужгород, 88000, тел.: (0312) 61-70-71, тел./факс: (0312) 61-51-91
E-mail: umr@rada-uzhgorod.gov.ua, сайт: www.rada-uzhgorod.gov.ua, код ЄДРПОУ 04053699
27.04.2023р. № 01-06/17

Шановна Тетяно Михайлівно!

Ужгородська міська рада, в особі голови ради – Андрія Богдана Євстафійовича, керуючись ст. 14 Закону України «Про оборону України», Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», звертається до Вас з проханням надати грошову допомогу Збройним Силам України.

З метою підтримки наших захисників, наших героїв, що ціною свого життя та власною кров'ю здобувають мир і незалежність нашої країни, а також для надання грошової допомоги, відкрито розрахунковий рахунок у АТ «ПУМБ» UA 023348510000026201117115381, ІПН 3288504207, МФО 334851, Отримувач: Нікіфоренко В. А. Картковий рахунок 4314 1402 0687 2555.

Наш святий обов'язок перед захисниками – підтримати їх на всіх можливих напрямках захисної діяльності!

3 повагою,
Міський голова

Богдан АНДРІВ

Шахраї просять гроші на ЗСУ від імені посадовців Ужгородської міської ради

Підприємці Ужгорода повідомляють, що отримують листи, а також дзвінки від невідомих осіб, які від імені міського голови Богдана Андрія або його заступників просять перерахувати гроші для потреб ЗСУ.

Заявляємо, що посадовці Ужгородської міської ради діють виключно в межах чинного законодавства, не звертаються до підприємців із проханнями про надання грошової допомоги для ЗСУ. Ужгородська міська рада звернулася до Нацполіції для встановлення осіб шахраїв.

Підприємців також просимо повідомляти про подібні випадки правоохоронні органи та міську раду.

ТЕРМАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС "ГАРМОНІЯ" – САНАТОРІЙ БІЛЯ ДОМУ

УВАГА!!!

ТЕРМАЛЬНІ БАСЕЙНИ Медичного центру «ГАРМОНІЯ» ВІДНОВИЛИ РОБОТУ

від 03 травня 2023 року

НАША АДРЕСА:
Мікрорайон Минай,
Провулок Парковий, 7

ТЕЛ. БАСЕЙНІВ: 050-500-82-55
ТЕЛ. МЕДИЧНОГО ЦЕНТРУ: 050-500-83-99
ТЕЛ. ГОТЕЛЮ: 050-500-91-05

www.harmoniyathermal.com

ФОТОФАКТ

У Центрі гуманітарної допомоги "Совине гніздо" минулого тижня переселенці, які зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 80 пакетів із необхідними речами для дітей до 2 років;
- 100 продуктових наборів.
- Також протягом тижня тут можна було отримати одяг, постільну білизну та посуд (2500 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V. Нагадаємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

Щопонеділка, від 10:00 до 14:00, в Центр гуманітарної допомоги "Совине гніздо" в Ужгороді надають медичну та психологічну допомогу для вимушених переселенців і місцевих мешканців.

Загалом із кінця березня за медичною допомогою звернулися понад півтори сотні людей, з них три десятки – до психолога.

Нагадаємо, тут можна отримати безкоштовні консультації, допомогу, а також ліки – базові препарати, є медикаменти і для дітей. Крім того, всі охочі можуть поміряти тиск, зробити тест на ковід і грип.

Проект реалізує українсько-словацька організація STEP-IN за підтримки Японії.

У складі медичної бригади – лікар, медсестра, психолог, зокрема по роботі з дітьми, соцпрацівники. Консультації здійснюються в порядку живої черги.

НА «МИСТЕЦЬКУ РЕЗИДЕНЦІЮ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ ІМ. КЛАРИ БАЛОГ»

Відкриття Резиденції відбулося ввечері 28 квітня, організатори – ГО «Яскрава країна». Цьогоріч до проєкту долучилися 20 хореографічних колективів із Києва, Львова, Трускавця, Івано-Франківська, Рівного і Рівненської області, Хмельницького, Кропивницького, а також Вінницької та Закарпатської областей.

Спікери резиденції та члени журі – провідні діячі хореографічного мистецтва, викладачі вищих навчальних закладів мистецької освіти та артисти Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. Павла Вірського.

Міський голова Ужгорода Богдан Андрійів подякував організаторам і учасникам за таку ініціативу, спрямовану найперше на підтримку культурної спадщини видатної закарпатської балетмейстерки Клари Балог, а також для покращення хореографічної майстерності талановитої молоді, вручив подяки Ужгородської міської ради керівникам колективів, побажав гостям приємного перебування в обласному центрі Закарпаття, насолоди красою сакур.

Заслужений академічний Закарпатський народний хор на сцені обласної філармонії подарував глядачам відомі вокально-хореографічні номери за постановками Клари Балог, яка працювала в цьому колективі, показали й архівні відеоматеріали про видатну балетмейстерку.

Резиденцію проводять у співпраці із Закарпатським народним хором та обласним центром дитячої та юнацької творчості «ПАДІОН».

Протягом вихідних у програмі відбулися майстер-класи і лекції від членів журі для керівників та учасників хореографічних колективів, а також гала-концерт.

в Ужгород приїхали понад пів тисячі дітей із різних куточків України

ПОДАВАЙТЕ КАНДИДАТУРИ НА ОТРИМАННЯ ПРЕМІЇ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ДЛЯ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ МІСТА

Премія започаткована у 2019 році та призначається з метою підтримки молоді професійно-технічних та вищих навчальних закладів, мистецьких шкіл Ужгорода, які успішно навчаються, проводять наукові дослідження, здійснюють науково-технічні розробки, досягли значних результатів у культурно-мистецькій галузі та беруть активну участь у громадському житті міста.

Подання кандидатів на призначення премії Ужгородського міського голови для обдарованої молоді міста приймаються із 1 травня 2023 року (упродовж 30 календарних днів) за адресою: Ужгородська міська рада, управління у справах культури, молоді та спорту, пл. Поштова, 3, м. Ужгород, 88000 та на e-mail: kultura@rada-uzhgorod.gov.ua.

Для участі у конкурсі на здобуття Премії допускаються особи із числа мешканців міста за поданням керівників вищих навчальних закладів (по 1 кандидатурі від закладу), професійно-технічних навчальних закладів та мистецьких шкіл м. Ужгород. Кандидатами можуть бути молоді люди віком від 14 до 35 років, які навчаються в поточному навчальному році в освітніх та мистецьких закладах м. Ужгород.

ПРЕМІЯ ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ ЗА:
наукові досягнення – робота в науковій сфері, проведення досліджень, наявність публікацій, доповідей, тез виступів, патентів, винаходів, пов'язаних з розвитком міста;

творчі досягнення – здобуття звання переможця (лауреата, дипломанта) на всеукраїнських, міжнародних конкурсах, олімпіадах, інших культурно-мистецьких змаганнях; значний авторський доробок у сфері мистецтва, літератури, музики, народної творчості, архітектури, популяризації традиційної культури українського народу;

внесок у розвиток молодіжного руху – активна робота в напрямку реалізації молодіжної політики, робота в громадських організаціях, волонтерська діяльність, реалізація соціальних проєктів, що спрямовані на популяризацію здорового способу життя та розвитку спорту, патріотичне виховання молоді, працевлаштування, розвиток інтелектуального потенціалу, екологічної свідомості молоді.

ДОКУМЕНТИ, ЯКІ ПОВИННІ ПОДАТИ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ:

– подання кандидатів на призначення премії за підписом керівників професійно-технічних, вищих навчальних закладів та мистецьких шкіл м. Ужгород, скріплені печатками. Подання приймаються у друкованому вигляді українською мовою. У поданні на присудження премії обов'язково зазначається перелік наукових праць, кількість публікацій, конференцій, в яких брали участь студенти, науково-технічні розробки, грамоти та дипломи (копії додаються) за участь у міжнародних, всеукраїнських національних конкурсах чи змаганнях, досягнення результатів у культурно-мистецькій галузі та громадському

житті міста. У поданні також зазначається участь кандидата у позанавчальному процесі та позитивні особисті якості;

– облікові документи навчального чи мистецького закладу щодо особи, висунутої на здобуття премії з фотокарткою і обов'язковим зазначенням домашньої адреси та номера телефону, за підписом декана або керівників професійно-технічних навчальних закладів та шкіл естетичного виховання;

– копія довідки про присвоєння ідентифікаційного номера особи, висунутої на здобуття премії;

– копія документа, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України та до якого внесені дані про місце реєстрації особи у м. Ужгород згідно з чинним законодавством України;

– виписка з навчальної картки студента чи учня (або витяг із заліково-екзаменаційних відомостей) за останні два семестри (попередній навчальний рік) або довідка про академічну успішність;

– характеристика;

– рекомендаційні листи (до 3-ох листів).

Особам, затвердженим комісією на отримання Премії, вручається грошова премія у розмірі 10 тисяч гривень кожному. Премія виплачується одноразово.

ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ПРАЦІ В РЕГІОНІ – на контролі у Держпраці

Питання тіньової зайнятості та зарплатні «у конвертах» – гостра проблема у сфері трудових відносин в Україні.

Відтак з метою легалізації праці та уникнення порушення трудових прав працівників Закарпатського регіону, інспектори Держпраці проводять профілактичні заходи щодо охоплення всіх верств населення інформацією про ризики та негативні наслідки незадекларованої праці, а також про переваги офіційного працевлаштування.

Від початку року проведено 3967 інформаційних відвідувань, спрямованих на зниження рівня незадекларованої праці, під час яких роботодавців проінформовано про ризики і наслідки використання незадекларованої праці. Увага, насамперед, приділялась суб'єктам торгівлі, сфери послуг та громадського харчування, сільського господарства та будівництва – адже саме ці галузі належать до найбільш ризикових із точки зору використання незадекларованої праці.

Посадовці роз'яснювали працівникам їхні трудові права й нагадували, що тільки той, хто працює легально, має соціальні гарантії: регулярну виплату заробітної плати, не нижчу за мінімальну, всі передбачені законодавством відпустки, виплати в разі хвороби чи пов'язаного з роботою нещасного випадку тощо. Роботодавців же попереджали, що без офіційного оформлення до роботи не може бути допущений жоден працівник. Навіть якщо він проходить випробувальний термін, з ним слід укласти трудовий договір.

Так, за 4 місяці поточного року роботодавці, з якими інспектори праці провели інформаційні заходи, офіційно оформили трудові відносини з 4920 працівниками.

Вирішення питання легалізації трудових відносин з найманими працівниками з метою детінізації зайнятості населення й надалі залишається важливим питанням сьогодення.

ПОВІДОМЛЕННЯ. Перечинська міська рада оголошує про початок процедури розгляду та врахування пропозицій громадськості до проєкту детального плану території та Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту документа державного планування.

ПОВНА НАЗВА ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ «Детальний план території в м. Перечин між вул. Промислова та усям р. Уж для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості з подальшим створенням та розміщенням на даній території індустріального парку»

МЕТА ТА ПІДСТАВА розроблення детального плану – визначити основні параметри забудови в межах проєктованої території для нового будівництва будівель та споруд промисловості.

Проект розроблено на підставі рішення 27 сесії VIII скликання Перечинської міської ради від 16 березня 2023 року № 708 та завдання на проєктування.

Розробник проєкту детального плану та звіту про стратегічну екологічну оцінку – ФОП Зазулич С.І.

ОРГАН, ЩО ПРИЙМАТИМЕ РІШЕННЯ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ – Перечинська міська рада.

ПЕРЕДБАЧУВАНА ПРОЦЕДУРА ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ

Дата початку та строки здійснення процедури: громадське обговорення проєкту Детального плану території та Звіту про стратегічну екологічну оцінку розпочато з дня їх оприлюднення – 28 квітня 2023 р. на сайті Перечинської міської ради <https://pmr.gov.ua/> та триватиме до 30 травня 2023 року.

ДАТА, ЧАС І МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЗАПЛАНОВАНИХ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ

10 травня 2023 року о 10.00 год. у приміщенні Перечинської міської ради за адресою: м. Перечин Ужгородського району пл. Народна, 16, відбудуться громадські слухання з презентацією та експонуванням проєкту.

Ознайомитися з проєктом Детального плану та Звітом про стратегічну екологічну оцінку можна в приміщенні Перечинської міської ради за адресою: м. Перечин, Ужгородського району пл. Народна, 16.

ОРГАН, ДО ЯКОГО ПОДАЮТЬСЯ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ, ЙОГО ПОШТОВА ТА ЕЛЕКТРОННА АДРЕСИ ТА СТРОКИ ПОДАВАННЯ ЗАУВАЖЕНЬ І ПРОПОЗИЦІЙ

Зауваження і пропозиції до Звіту із стратегічної екологічної оцінки, проєкту Детального плану території подаються Перечинської міської ради Ужгородського району, пл. Народна, 16, тел. (03145)2-140-9, E-mail: rada_perechyn@ukr.net та E-mail: rada@pmr.com.ua

Відповідальна особа – Володимир Годований – начальник відділу містобудування, архітектури, житлово-комунального господарства, транспорту та благоустрою Перечинської міської ради..

Строк подання зауважень і пропозицій 30 травня 2023 р. **НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТРАНСКОРДОННИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ** щодо проєкту документа державного планування – відсутня.

УЖГОРОДСЬКІ СТУДЕНТИ – ЧЕМПІОНИ УКРАЇНИ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

У Львові протягом майже двох тижнів тривали чемпіонати України з класичного пауерліфтингу серед спортсменів усіх вікових груп і студентів закладів вищої освіти, в яких взяли участь близько 500 спортсменів з 18-ти регіонів нашої країни. За нагороди цих змагань боролися й п'ятеро представників Ужгорода.

Найбільшу кількість відзнак (одинадцять) з усіх 17-ти закарпатців, котрі виступали на цих змаганнях, здобула студентка 1 курсу магістратури факультету здоров'я та фізичного виховання Наталія Мага. У чемпіонаті серед юніорок (U-23) 21-річна спортсменка виборола усі чотири золоті медалі у категорії до 57 кг (велику – за суму триборства і три малі – за перемоги в окремих вправах), а також посіла

друге місце в абсолютній першості серед учасниць усіх вагових категорій. Через кілька днів вона знову змагалася на львівському помості вже з дорослими спортсменками, де стала чемпіонкою серед жінок з результатом 380 кг за сумою триборства, що на 10 кг вище за норматив майстра спорту України міжнародного класу! У ході змагань Наталка двічі встановлювала юніорський рекорд України у присіданні, довівши його до 147,5 кг, отримала мале «золото» за цю вправу, а за результати 75 кг у жимі лежачи і 157,5 кг у тязі нагороджена малими срібними медалями. Також на цих змаганнях наша спортсменка стала чемпіонкою України серед студенток у категорії до 57 кг і віце-чемпіонкою в абсолютній студентській першості. На церемонії нагородження президент федерації пауерліфтингу України Сіражудін Базаєв вручив студентці УжНУ посвідчення і значок майстра спорту міжнародного класу.

У ваговій категорії до 69 кг з результатом 260 кг чемпіонкою України серед студенток стала Олеся Янович з цього ж факультету, а у юніорському чемпіонаті вона виборола велике «срібло» у сумі триборства і три малі срібні медалі за окремі вправи. Завдяки успішним виступам ужгородських спортсменок збірна юніорок Закарпаття посіла перше місце у командному заліку.

22-річний ужгородець Віктор Косюк став бронзовим призером серед чоловіків у ваговій категорії до 66 кг, до того ж виборовши мале «золото» за жим і «срібло» за тягу. Також Віктор з результатом 540,5 кг здобув чемпіонський титул серед юніорів і вперше виконав норматив майстра спорту України. У ході змагань він встановив юніорський рекорд країни у тязі – 243 кг й отримав дві золоті й срібну медаль за окремі вправи.

Чемпіоном України серед студентів чоловічої статі став 6-курсник медичного факультету УжНУ Мирослав Лукеча, котрий переміг у ваговій категорії до 93 кг з результатом 605 кг.

У суперважкій вазі (понад 120 кг) четверте місце серед чоловіків з сумою триборства 655 кг посів завідувач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства УжНУ, професор Роман Корсак, а у тязі він виборов малу бронзову медаль.

За підсумками змагань Наталія Мага здобула право взяти участь у чемпіонатах Європи серед юніорок і дорослих, а також у юніорському чемпіонаті світу і кубку світу серед університетів, а Віктор Косюк – у чемпіонаті континенту серед юніорів.

Андрій Федорішко, голова обласної федерації пауерліфтингу

«ORBITTA» СТАЛА ПЕРЕМОЖЦЕМ ВЕСНЯНОГО ТУРНІРУ

29 квітня на штучному майданчику стадіону «Автомобіліст» відбувся футбольний турнір серед команд мікрорайонів міста Ужгорода «САКУРА-ФЕСТ».

Участь у святковому турнірі узяли 8 команд (понад 60 спортсменів): «Веселка», «Загор», «All Cash», «Orbitta», «Kaki Team», «Пікниця», «Афганець» та «Paradise».

Згідно регламенту було створено 2 групи по 4 команди. Команди, які посіли другі місця у підгрупах, визначали сильнішого бронзового призера. А переможці у фіналі виборювали звання чемпіона турніру.

У матчі за 3-є місце «Пікниця» у нелегкій боротьбі лише у серії післяматчевих пенальті зуміла з незвичним рахунком здолати команду «All Cash» 1:0 (основний час 1:1).

Фінальний поєдинок («Orbitta» – «Афганець») звів гідних суперників, у якому долю поєдинку вирішив забитий наприкінці поєдинку м'яч гравця команди «Orbitta» Геці Віталія (2:1).

Оргкомітетом були визначені кращі в номінаціях: воротар – Руслан Цуркан («Orbitta»); гравець – Роман Денищук («Афганець»); бомбардир – Віталій Геці («Orbitta»); спеціальними призами відзначені арбітри змагань – Сергій Головачко та Федір Дувалка.

На урочистій церемонії нагородження, яку проводили провідний спеціаліст обласного відділення (філії) комітету фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України Анатолій Плеханов та начальник відділу молоді та спорту Ужгородської міської ради Петро Милан, усі команди-призери отримали почесні кубки та дипломи відповідних ступенів, а гравці – грамоти та медалі різного ґатунку, номінанти – статуетки та спеціальні призи.

ТРЕТЯ СТРАТЕГІЧНА СЕСІЯ В МЕЖАХ ПРОЄКТУ «CREATE.KRAFT.TRAVEL» ВІДБУЛАСЯ В УЖГОРОДІ

Мета проєкту – просування міста як туристичної дестинації, створення кращих умов для розвитку малих і середніх підприємств, підтримка інновацій, стимулювання експорту тощо.

Нагадаємо, проєкт реалізується програмою міжнародної технічної допомоги «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» за співфінансування ЄС та уряду Німеччини і підтримки німецької федеральної компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Він передбачає підтримку міської ради з подальшим розвитком та наповненням сайту туристичної дестинації [https://visit-](https://visit-uzhhorod.com/)

та підприємцями; налагодження співпраці з європейськими муніципалітетами у сфері місцевого економічного розвитку.

Заступник міського голови Ужгорода Артем Погорелов та заступниця директора програми EU4Business: Конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП (GIZ) Тетяна Аніщук привітали учасників стратегічної сесії, побажали плідної співпраці та результативної роботи.

Учасники зустрічі ознайомилися, зокрема, із резуль-

тату сталого туризму в місті, консолідація бізнесу, влади, громади та всіх зацікавлених сторін, захист інтересів туристичного сектору тощо.

Також до участі долучилися представники управління економічного розвитку міста – в.о. начальника Василь Цап, начальник відділу релокованого бізнесу та взаємодії з гуманітарними та благодійними організаціями Юліана Бокоч, головна спеціалістка відділу зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та туризму управління економічного розвитку міста Анастасія Фартушок, а також проєктний менеджер Агенції регіонального розвитку «Закарпаття» Валентин Волошин, директорка комунальної установи «Агенція розвитку Ужгорода» Маріанна Собран, експертка проєкту «Create.Kraft.Travel» Ганна Сидоренко, проєктна координаторка програми «EU4Business: конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» Мар'яна Віхоть (GIZ), підприємці Ужгорода зі сфер туризму, крафтового виробництва та креативу.

Наступний захід буде присвячений темі позиціонування Ужгорода як повноцінного бренду, планується також проведення окремих стратегічних сесій із представниками бізнесу та онлайн-тренінгів для підприємців, інформує управління економічного розвитку міста.

розробку Плану дій щодо розвитку міста та підприємництва в Ужгороді під час військових дій та у повоєнний період; підготовку плану заходів для збільшення обсягу продажу ремісничої продукції, інформування цільової аудиторії; проведення низки стратегічних сесій для налагодження діалогу між місцевою владою

татами онлайн-опитування серед підприємств Ужгорода щодо роботи над створенням Плану дій із розвитку підприємництва в місті під час війни повоєнний час. Обговорили пропозицію створення органу з управління дестинацією за підтримки міської ради, функціями якого мають бути стратегічне планування роз-

Днями відбулася презентація нової книжки Олександра Гавроша – дитячої повісті «Замок любові», що побачила світ у харківському видавництві «Фоліо». П'ята частина серії «Музей пригод» розповідає про Чинадіївський замок, який нині вже відомий на всю Україну.

Як розповів автор, він намагається прописувати Закарпаття в загальноукраїнський літературний простір, в тому числі – й у дитячій літературі.

Присутній на презентації відомий ужгородський археолог Олександр Дзембас, який став одним із прототипів повісті, зізнався, що вперше потрапив до художньої літератури. Читалося йому цікаво й легко, бо ж це книга-гра, яка має різні пласти – пізнавальний, гумористичний, містичний.

«Я з дитинства люблю читати пригодницькі книжки, – розповів він. – У часи СРСР це була чи не єдина можливість подорожування, бодай віртуального. І таких книжок завжди бракувало. З історичного погляду тут все відображено достовірно. Тому слід обов'язково продовжувати цю серію, яка в доступній для школярів формі описує мандрівки відомими музеями України».

Присутня на презентації художниця Марина Чопей розповіла про свою роботу над оформленням книжки, яка проходила не так просто, адже це був її перший досвід. Сама Марина працює акторкою в Мукачівському драматичному театрі, однак має художню освіту. А оскільки сама з Чинадієва і проводить екскурсії в замок «Сент-Міклош», то Олександр Гаврош запропонував їй намалювати 20 ілюстрацій до повісті. Художниця наголосила, що хотіла надати книжці містичнішого характеру, тому уникала фотографічності.

«ЗАМОК ЛЮБОВІ»

В Ужгороді презентували нову повість Олександра Гавроша

Доктор філологічних наук Галина Шумицька наголосила, що такі книжки дуже потрібні для творення українського нарративу, який має нарешті витіснити радянські стереотипи про нас.

Адже тепер, коли ми змушені відмовлятися від імперської спадщини, повинні заповнити культурний простір власними творами, не менш якісними і конкурентними. І серія «Музей пригод» чудовий приклад для наслідування.

Олександр Гаврош повідомив, що незабаром презентація «Замку любові» відбудеться і в Чинадієвському замку. Сам господар каштелю

«Сент-Міклош» Йосип Бартош дав високу оцінку повісті, де він виступає під своїм справжнім іменем: «Тут все взяте з життя, тому книжка цікава як дітям, так і дорослим», – каже художник-орендатор. – Серед докошишньої поверхневості і хайпу – це острівок сенсу і змісту. Я називаю цей стиль «транс-реалізмом», коли елементи фантастики поєднуються з фактографічною реальністю».

Погоджуються з ним і доктор історичних наук, професор УжНУ Сергій Федака: «Повість тримається на хвацьки закрученій інтризі, яка не відпускає до самого фіналу, і нагадує чарівне дзеркало, яке всмоктує читача до середини, переформатовує і відпускає на волю вже зовсім іншим, зміненим, збагаченим, насиченим пригодами і містичними враженнями... А туристичне Закарпаття отримало ще одну інтригуючу візитівку, яких ніколи не буває забагато».

СТАРТУЄ КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ МІСЬКОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ПЕТРА СКУНЦЯ

Уже традиційно Ужгородська міська рада оголошує конкурс на здобуття міської премії імені Петра Скунця – творчої відзнаки, якою нагороджують літераторів та краєзнавців, твори яких популяризують місто Ужгород, його історію, сучасність.

На здобуття премії щорічно висувують високохудожні твори, опубліковані окремими книгами, які вийшли в друк протягом останніх трьох років та стали помітним явищем у літературі чи краєзнавстві.

Премією нагороджуються літератори та краєзнавці, які народилися та проживають (zareєстровані) в Ужгороді.

Висунення кандидатур на здобуття Премії проводиться колективами творчих спілок, організацій, об'єднань, товариств, навчальними закладами, видавництвами, редакціями газет та журналів, управлінням у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

Самовисунення кандидатур не допускається. Книги, твори, видання, номіновані іншими преміями чи перевидані, не висувуються на здобуття премії.

Ця відзнака є персональною і присуджується лише один раз. Може присуджуватися й помертньо.

Премія імені Петра Скунця встановлюється у трьох номінаціях: художня література; краєзнавча література; альбомне видання.

Твори на здобуття Премії надсилаються щороку до 1 липня на адресу управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради: пл. Поштова, 3, м. Ужгород, 88000, email – kultura@rada-uzhgorod.gov.ua.

До участі у конкурсі допускаються

автори, чії твори, написані українською мовою, подані до конкурсної комісії і відповідають вимогам положення.

ДО ТВОРІВ У ТРЬОХ ПРИМІРНИКАХ ДОДАЮТЬСЯ:

творча характеристика на автора-претендента з персональними даними; ксерокопії рецензій і відгуків на видання (якщо такі є); протокол засідання установи чи організації, яка висуває кандидатуру.

Колектив авторів твору, представленого на здобуття премії, не може становити більше трьох осіб.

Надіслані матеріали, що не відповідають положенню, не розглядаються.

Твори, розглянуті конкурсною комісією, залишаються для поповнення фондів бібліотек комунального закладу «Ужгородська публічна бібліотека».

Особам удостоєним Премії, присвоюється звання «Лауреат міської премії імені Петра Скунця» і вручається диплом, почесний знак лауреата та грошова премія у розмірі 20 тис. грн у кожній номінації.

Детальніше ознайомитися з Положенням про Премію можна на офіційному сайті Ужгородської міської ради.

ДО УВАГИ! ТРИВАЄ НАБІР У ГРУПУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ РОДИН ВІЙСЬКОВИХ, які втратили близьких внаслідок воєнних дій

Важливо: працювати в групі доречно, тільки якщо після вашої втрати минуло 4 місяці й більше.

Про втрату боляче говорити, а мовчки залишатись з нею наодинці – ще важче.

Запрошуємо в безпечний простір групи, де на вас чекає підтримка та розуміння, прийняття та професійна психологічна допомога. Тут, в атмосфері безпеки й довіри, ви можете виражати й опрацьовувати свої почуття та емоції, й почуття горювання зокрема, та приходити до усвідомлення того, що з вами відбувається.

МИ ХОЧЕМО БУТИ ПОРЯД.

Групи проходять раз на два тижні у п'ятницю о 15:00, у затишному просторі «Дерево Мого Життя» (Православна набережна 7). За додатковою інформацією та записом на першу індивідуальну бесіду звертайтеся за телефоном: +380503317354, Любов.

ДЕРЕВО МОГО ЖИТТЯ

Психологічно-ресурсний, освітньо-культурний простір

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ВЧАСНО ЩЕПИТИ ДІТЕЙ ТА ЩЕПИТИСЯ САМИМ

Вакцинація – це один із найважливіших винаходів людства. В епоху до появи та активного використання вакцин близько половини дітей у світі не доживали до 5 років. Зараз смертність серед дітей цього віку скоротилась до 4%.

Але й досі кожні 20 секунд одна дитина помирає від хвороби, якій можна було б запобігти вакцинацією, бо не має доступу до вакцини або батьки не зробили їй щеплення.

Про те який шлях пройшло людство для того, щоб винайти та успішно застосувати вакцини – дивіться у нашій інфографіці з нагоди Всесвітнього дня імунізації, та не забувайте вчасно щепити дітей та щепитися самим.

Щоб записатися на вакцинацію, подзвоніть педіатру, сімейному лікарю або в реєстратуру найближчої поліклініки. Записатися на щеплення від COVID-19 можна через сімейного лікаря або самостійно за контактами <https://vaccination.covid19.gov.ua/list>. Декларація із сімейним лікарем для щеплення не обов'язкова, повідомляють у МОЗ України.

ВАКЦИНАЦІЯ КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

У XXI ст. завдяки вакцинам було врятовано

у 2001–2010
30 млн
життів дітей

у 2011–2020
40 млн
життів дітей

Зараз вакцини рятують понад 4 МЛН дитячих життів щороку, це:

11 тис.
життів щодня

450
життів щогодини

8
життів щохвилини

Із ювілеєм видатного співака привітав і місь-

кий голова Ужгорода Богдан Андрій, подякував за творчість, побажав здоров'я, родинного затишку, миру, натхнення і творчих звершень.

Разом із Заслуженим академічним Закарпатським народним хором, у складі якого виступає вже багато років, Петро Матій дарує слухачам дивовижну енергію народної пісні, а барви тембру видатного митця вже стали однією з культурних родинних краю.

Його репертуар – як оперні арії, так і романси й обробки

НАРОДНОМУ АРТИСТУ УКРАЇНИ ПЕТРУ МАТІЮ – 80!

народних пісень. Аплодували йому у концертних залах Угорщини, Румунії, Польщі, Словаччини, Чорногорії, Франції, Італії, Німеччини, Канади.

Петро Матій одним із перших серед закарпатських музикантів став лауреатом обласної мистецької премії імені Дезидерія Задора (1995), а наразі вже є чотирикратним лауреатом цієї відзнаки.

За 55 років творчої діяльності корифей незліченну кількість разів виходив перед публікою, підготував десятки оригінальних концертних і авторських програм, записав кілька компакт-дисків з творами у власному виконанні,

розкривши у собі талант композитора-пісняря (член Національної ліги композиторів України з 1998 року), видав низку збірок пісень. А ще спробував свої сили в літературному жанрі, що вилилося в повість «Перевесла моєї долі» (2013) та низку поезій.

Золотого баритона Закарпаття 28 квітня також вітали керівники області, колеги із Заслуженого академічного Закарпатського народного хору. Ювіляр і сам підготував для гостей музичний подарунок – пісні про рідне село, «Два кольори», а також «Незгасима любов», яку присвятив дружині Маргариті.

Кажуть, що з усіх обов'язків у житті найважливішими є людські сміливість і правдивість. Іван Франко вважав, що в них мова – не полова, а скарб в одежі слів. Це прийшло мені на думку в процесі підготовки рецензії на обсяжне (512 сторінок) вибране Юрія Шипа під назвою «П'ять презентів» (тобто, подарунків).

КОЛИ ПОЕТУ ВІСІМДЕСЯТ РЕАЛІЇ ЖИТТЯ В ХУДОЖНІЙ ОЗДОБИ

Згадується багато. Приміром, спільна праця з автором видання на журналістській стезі (в першій демократичній газеті «Карпатський край»), де сатирично-гумористична спрямованість була завше притаманною газетним та журнальним викривальним Шиповим творам. По цьому було видно, що надто небезпечна й нелегка справа бути сатириком і гумористом. А якщо водночас виступати в обох іпостасях та ще й байкарем, ліриком і піснярем, то це вже, певно, вдвічі важча карма. Однак не тільки сатирою та гумором виражена творча палітра Юрія Шипа, лауреата чисельних крайових, всеукраїнських і міжнародною літературних премій, а й майже п'ятдесятма виданнями різновидних знакових книг.

У вибраному «П'ять презентів» твори автора, інтерпретовані передмовами, рецензіями та іншими публікаціями багатьох відомих науковців, письменників та інших представників мистецького істеблшменту. В тому числі й тих, що вписані в літературний портрет Михайла Ряшка «Життя і слово Юрія Шипа» (2011 р., 178 с.). Вони висвітлені в довідкових оціночних збірках літературних його здобутків «Дорога співця» (2004 р., 178 с.), «Щедра борозна» (2013 р., 256 с.), «Зліт на крилах літ» (2018 р., 384 с.). Саме книжки письменника, високо поціновані в них, виражають стиль його життя й становлять згадану збірку вибраних творів поета.

Перша з п'яти частин видання «У потязі вічності» присвячена красі життя в розмаїтих коштовних шатах і відтинках (у циклі «Весна дарує квіти»). Образки, епізоди з дитинства, юності складають підрозділ із оптимістичною назвою «Шасливий зорепад». Зрештою, життя неспинне, як потяг на умовній залізничній дорозі у Вічність. Дитячі та юнацькі роки ліричного героя тут прекрасні, але в свій визначений час відгомін рожевих філософських благовісників сповіщає і про старість. Глибокодумно турботи й тривоги людської зрілості опоетизовує автор у замисленому циклі «Над плином суєти».

Та згодом на вітрилах реалій життя на зміну задушевному лірику приходять дотепний Шип-гуморист (у другому розділі «Весела шарманка»). Її складають коронні цикли «Сміхота ще й для kota», «Капельюх для чуйних вух», «Куделя мудрагеля» з курйозними оповідками про чесноти і вади, життєві прагнення, етику й мораль достойних і негідних людей.

Поступово доброзичливий гумор стає гострослівним у єдності й боротьбі протилежностей. Прозирається зворотна сторона творчої манери: сатира – в частині «Де сваволя верховин і недоля низовин», що перегукується з назвою відомої книги І. Франка «З вершин і низин» та підтекстно гласить про спадкоємність творчих поколінь в українській літературі. Розділ вивершують підрозділи «Химери в катренах», «Чорнобаївська паляниця», «Патли в реп'яхах». Останній з них стосується відображення повномасштабного вторгнення російської орди в Україну, супутніх їй злочинів – дикої нищоті московитів, що століттями прикидалися «братами», будучи вовками в овечій шкурі. І проти вагу їм оспівано героїзм і відданість рідній землі звитяжців-українців, які мужньо дають по хижацьких зубах путінському фашизму, що

цивілізованим світом названий звироднілим рашизмом і тероризмом.

Класичний жанр байки становить четвертий іскрометний розділ книги під назвою «Удав у Шакала». Не випадково ж його автор, як закарпатський майстер цього жанру, відзначений двома всеукраїнськими літературними преміями ім. Леоніда Глібова та Івана Сварника. Зміст цієї частини виражають цикли: «Хорти з Пацюками», «Щука на гачку», «Пора болотного Тхора».

Найприкметнішою стильовою ознакою тут є різке викриття сатиричним пером байкаря негідників у машкарі звірини, передусім російської камарильї.

Дуже полюбляють прстонародну мантру мудрості в ліричній ритміці Шипових творів чисельні композитори. Тому було б далеко неповним вибране без п'ятого розділу «Вільнодумні словоспіви», де в цілісну загальну тканину його пісенної творчості входять цикли дитячих вокальних та хорових творів «Соловейкова сопілочка», а також «На хвилях мажору та мінору». Останній пронизують різні настрої – від урочистого (в творах про рідний край) до радісних, сумовитих, а подеколи й дотепних, адже життя таке розмаїте й непередбачуване. Звичайно ж, пісенному гумору теж знайшлося місце в циклі «Бандура балагура».

Загалом аналізуючи гумор і сатиру «П'яти презентів» є підстава твердити, що Юрій Шип відповідає вимозі Франсуа Вольтера, що вони повинні «бути колючими та веселими». Тестовими ілюстра-

ціями книжки можна переконливо підкреслювати й злободенність філософської доктрини вищості духовних цінностей над матеріальними, добра над злом, краси над потворністю, бо, як вважав філософ Платон: «тілесне вмирає, а духовне – вічне». Скажімо прямо в «яблучко» б'є стріла Шипової мислі в короткому, але влучному узагальнюючому творі «Про погоду й сум народу»:

*Без сонця і тепла не плодносять ниви;
Де влада глупа й зла – нема людей шасливих.*

Така парадигма характерна й для багатьох інших творів поета. У них так, як і в реальному житті: поряд сусідять контрастні образи й картини, гарне і вульгарне, прекрасне і потворне, святе й грішне.

Десь хтось казав, що релігія – це любов до всього живого, а постійний рух її вперед – у наближенні до моралі в надрах народу. Таке враження складається і про духовний світогляд Юрія Шипа, що віддзеркалюється в його поезії «На чатах істини»:

*В правди є оплот (Господь дав людям то);
Краще, як народ, не служить їй ніхто.*

Вічні цінності синтезуються поетичним словом Ю. Шипа й у катрені «Так було і буде», в якому констатується, що немає нічого достойнішого, ніж розум, проинятий пошаною та любов'ю до ближнього:

*У кожного природний прояв,
успіх там, де розрахунок,
На полі бою сила – зброя,
любов – найліпший подарунок.*

А ця любов поета проста й відверта, як і його мова, без кривляння, світла й сумна, водночас подеколи щира й прямодушна до наївності. Чи не найулюбленішим жанром для нього є «шипайки», афористичні катрени (вірші з чотирьох рядків), чимало з яких стали крилатими виразами, як, скажімо:

*В кожного своя турбота, кожному щось треба:
Жабу тягне до болота, жайворонка – в небо.*

Така стильова манера засвідчує, що поет не тільки спостерігач, але й уніфікатор, який типізує та об'єднує картини й висновки з узагальненнями:

*Головне не те, скільки ти прожив,
Але що святе у житті чинив.*

Творам письменника притаманна простолюдна стихія, щиросердечна просторічність, що викликає зацікавлену довіру до нього і його чіткого слова, котре є своєрідним відгуком на заклик незабутнього Остапа Вишні: «Учись у народу і ближніх так, щоб заслужив у них подяку».

Ці спонуки згадалися мені, коли нещодавно випала нагода прочитати листа до Ю.В. Шипа 91-річної мешканки міста Мукачеве Галини Олексіївни Григоренко з її безпосередніми враженнями від його книги «Сімейні підказки від Гриця й Параски» (видання 2021 р. – В.3.), де є, крім інших, ще й такі слова (цитую дослівно): «...Я всю книжку прочитала. Дякую вам за неї, бо там і про таких, як я. Дуже книжка чудова, вона – моє життя. Широ вам кланяюсь, молю Всевишнього, щоб дав вам довгих років життя і творчої наснаги...» Думаю, що нечасто і не кожному письменнику адресуються подібні відгуки.

Справді, оригінальна творчість Юрія Шипа – це не тупе списування життя, про що, до речі, гласить його їдка сатирична мініатюра «Осторога плагіатору» для задуми багатьом писакми:

*Не кради від видатних; що чуже – то не твоє,
Виглядаєш біля них ще гідкішим, як ти є.*

Окремо хочеться ще доповнити вже сказане про пісенний доробок письменника. Майже двадцятіро відомих композиторів поклали на музику близько п'яти сотень ліричних, гумористичних та інших різножанрових творів поета, що склали сім окремих книжок виключно з його словами. Вони успішно звучать і схвально сприймаються слухачами не тільки в нашому краю, на українських теренах, але й за їх межами – в Словаччині, Угорщині, Польщі і навіть в Америці де в журналі «Патріархат» видрукований твір Юрія Шипа «Жертва Господня».

Залюбки звертаються композитори до віршів поета, бо звучать вони, як уже було сказано, пісенно. Навіть у мініатюрі «Хліборобський наратив», що може надихнути й стати приспівом до цікавої вдумливої співанки:

*Там, де праця – щедрий сніп і пахучий каравай,
Не шукай даремний хліб, а сумлінно заробляй.*

Можна б чимало інтерпретувати й іншого цікавого про світоглядний сенс життя і творчості Ю. Шипа, що лаконічно сформульований в його ж мотиваційній мініатюрі «Побажання без прощання»:

*Най найбільше люди мають завжди всюди
В поведінці й слові доброти й любові.*

Адже з цього випливають споконвічні потреби нашого буття: того, що зазнав і зазнає наш народ учора й сьогодні, у що вірить, на що надіється в повсякденних роздумах, виражених у художній оздобі книжки «П'ять презентів», де серйозний сенс і влучний // сміх із їх контексту мають зміст глибокий, // ліки без рецепту // на людські пороки.

На такій підваліні, як і колись вважав Тарас Шевченко: «Блаженний муж на лукаву / Не вступає раду, / І не стане на путь злого, / І з лютим не сяде». Саме ця мотивація домінує на сторінках Шипового вибраного в світоглядній інтерпретації твердження Івана Богослова: «Хто не любить, той не пізнав Бога, бо Бог є любов». Думаю, що не тільки Юрію Шипу, але й усім нам імпоує цей пістет святого апостола, вартий вдячної поваги та позитивної уваги до автора «П'яти презентів», що побачили світ у переддень його вісімдесятилітнього ювілею (3 травня 2023 року), в час, коли серце кличуть до любові солов'ї.

Василь Зубач

«Здорова кава», «сімейна кава» – так називали в рекламі на сторінках місцевої преси зовсім не ту каву, яку так люблять нині пити ужгородці, а різноманітні кавозамінники. Взагалі смак кави імітують чимало інших рослин – цикорій, ячмінь, жолудь, буряк, кульбаба,

баобаб, топінамбур тощо. То які ж із них у вигляді напою стали частиною кавової культури міста в кінці XIX століття? Як це відбувалося і чому кавозамінники були доволі популярним продуктом – читайте далі.

Місцева преса згадувала, що кавозамінники з'явилися на нашому ринку у 1880-х на противагу «отруйній» зерновій каві. Мовляв, ще у 1820 році вчені визначили, що зернова кава містить кофеїн, який негативно впливає на нервову систему, труїть людину малими дозами. «Кава є даниною моді, адже багатьом насправді не подобається її огидний смак – він просто став звичкою», – писали в газеті «UNG». Отже, вплив на здоров'я був у той час першою з причин звернути увагу на кавові альтернативи. Другою, яка для багатьох людей ставала й основною, була вартість

48 000 квінталів кавозамінника (більше двох мільйонів кілограмів), найбільшим імпортером стала Німеччина. В самій Угорщині ця індустрія теж розвивалася: в Шопроні діяв завод «LENCK», а виробник «Szalády» за свої експериментальні суміші виграв золоту медаль державної виставки 1885 року. Спершу, судячи з рекламних оголошень, більшою популярністю користувалися, якщо можна так сказати, частково кавозамінники, тобто такі, до складу яких все ж входило трохи зернової кави. Згодом кавозамінні суміші виготовляли окремо, рекомендуючи додавати їх до кави – аби виходило і дешевше, і здоровіше. Наприклад, той же виробник «Szalády» змішував мелені підсмажені ячмінь, цикорій та жолуді. Ложку цього замітника

ячмінну каву? Це питання викличе в угорських господинь зневажливу посмішку, адже багато людей досі мають негативне ставлення до такого напою. І це частково зрозуміло, тому що те,

що продається, часто є просто підсмаженим ячменем, який утворює лише солодкий деревний напій, що взагалі не має кавового смаку. Багато людей досі не знають або ще не переконалися, що лише солодова кава «Kathreiner» від «Kneipp» є продуктом, який сам по собі має чудовий кавовий смак», – зазначалося у рекламі продукту. Рекомендації для вживання такої солодової кави були дуже широкими, наприклад, виробник рекламував її як дієвий засіб від гарячки – варто лише додати до напою малиновий або лимонний сироп. «Але цей напій також чудово діє при запаленні кишечника, грипі, дифтерії, тонзиліті, м'язовому ревматизмі, виразці шлунка. Завдяки дешевизні кави «Kathreiner» навіть найбідніші верстви населення мають можливість готувати цей напій, а заможні зможуть відмовитися від шкідливої кави в зернах», – ішлося у рекламі кінця XIX століття.

На початку XX століття виробники кавозамінників почали рекламувати сімейне використання напою, дуже часто зображуючи в рекламі дітей, котрі смакують «кавою» разом із дорослими. «Тепло родинного столу» у різних варіаціях стало слоганами цієї продукції, поруч із цим завжди наголошувалося на тому, що напій є дуже корисним для травлення, до того ж має той же смак і запах, що і зернова кава.

Однак найбільший пік споживання кавозамінників припав на роки Першої світової війни. Як ви розумієте, не через те, що люди почали більше дбати про своє здоров'я, а тому, що торгові зв'язки між країнами порушилися і зернова кава стала для Європи розкішшю. Саме в цей

період європейські підприємства почали експериментувати з кавозамінниками, вигадувати різноманітні способи отримання напою, який би зігрівав, бадьорив, додав сил і нагадував смаком попередні безтурботні роки. В той час влада Угорщини всіляко стимулювала власників сільськогосподарських угідь вирощувати цикорій. Виробники кавозамінників за купували його в населення досить дорого, тож це було вигідною справою. Крім цикорію,

для виготовлення кавозамінника найчастіше у той час використовували дешеву сировину у вигляді жолудів. Не можна сказати, що ця кава аж дуже смакувала чи бадьорила, однак часи були не ті, аби скаржитися.

По завершенні війни зернова кава повернулася на полиці

період історії міста з полиць магазинів не зникав знайомий уже нам кавозамінник фірми «Kneipp», популярним був продукт фірми «Tatrica», дуже потужно рекламувалася «кава» фірми «Franck» (підприємство малос Чопі власний млин і пакувальний цех). До слова, «Franck» першими у своїй рекламі запропонували готувати цикорієву каву з молоком.

Під час Другої світової війни постачання зернової кави до Європи знову обірвалося, тож попит на різноманітні кавозамінники був шаленим. В Угорщині налагодили виробництво кави з букового насіння, плодів каштану, насіння люпину тощо – саме таку пили в той час і ужгородці. Був у нас, як у виноградному краю, і свій рецепт – кава з висушених виноградних кісточок. Підготовка її основного компоненту була досить марудною, але смаку кави людям теж дуже хотілося. Тож після збору врожаю винограду зі свіжих вичавок відсіювали кісточку, промивали їх, висушували, потім обсмажували і мололи. З цього порошку й заварювали кавозамінник.

Авторські «кавові» напої пропонували ужгородцям і в місцевих кав'ярнях. Так, у 1943 році в приміщенні колишньої кондитерської Богуміла Пурми в Палаці легіонерів (тепер це будівля на куті вулиць Корзо й Духновича) працювала кондитерська Болажне Модьор, де виготовляли кекси, тістечка й цукерки. Усе це можна було спробувати на місці в кафе, а до солодощів відвідувачам пропонували скуштувати авторську «каву» господині – напій на основі сої, люпину, ячменю, цикорію та домашніх трав.

Були в той час, звісно, й виробники шахраї, котрі підробляли каву, точніше брехали про склад своєї продукції. Закон передбачав чітке маркування товару,

тобто виробник мав вказати на упаковці, що це або зернова кава, або кавовмісний продукт (тобто зернова кава в суміші з кавозамінником), або кавозамінник (ячмінь, цикорій, жолудь тощо). У 1944 році велика перевірка кавової продукції в Угорщині показала, що 40% товарів, що були промарковані як кава та кавовмісний продукт, зернової кави не містили взагалі. Цікаво, що такий спосіб шахрайства існує й досі. Вважається, що саме дешеве ячмінне борошно найчастіше використовують у деяких країнах світу при нелегальній підробці кави. Що можна до цього додати? Мабуть, лише те, що нині, під час війни, ужгородці можуть бути вдячними, що мають змогу пити каву, а не відвар з мелених жолудів і люпину.

Тетяна ЛІПЕРУ

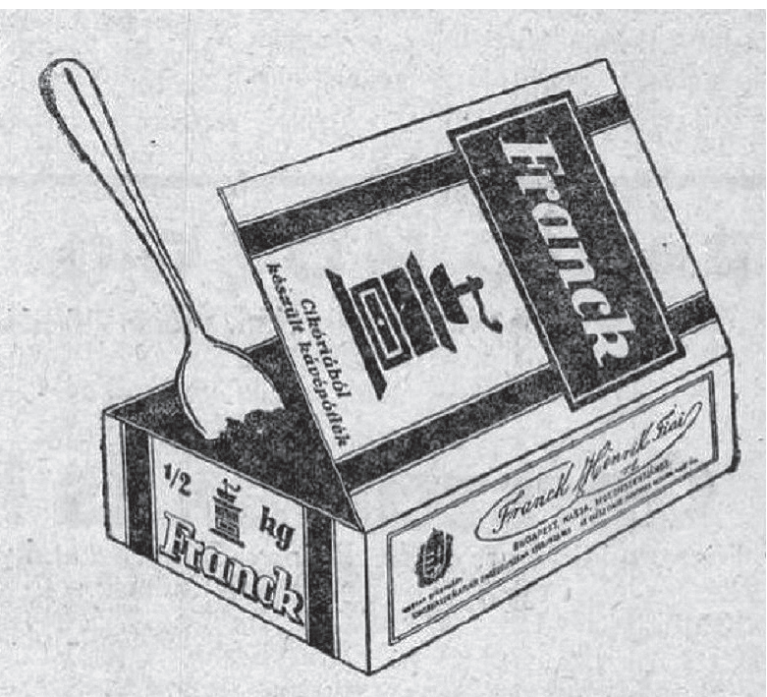
"Про Захід"

кавизамінника, що коштував набагато дешевше зернової кави. Третьою причиною, через яку вживання кавозамінників отримало значний розвиток, були війни.

треба було додавати у кавник при заварюванні кави (на дві ложки зернової кави – одну ложку замітника).

Відомий виробник «Kneipp», продукція якого з'явилася в місті

Та повернімося ще у XIX століття, коли кавозамінники почали наповнювати угорський ринок, потрапивши й на угорські прилавки. У 1886 році, згідно з офіційними даними уряду, до Угорщини було імпортовано

наприкінці 1880-х, теж спершу рекламувався як додаток до зернової кави. Цікавинкою цього продукту було використання солоду (частково пророщених зерен ячменю) та екстракту кави. «Чи використовуєте ви

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: КАВОЗАМІННИКИ ЗАМІСТЬ КАВИ

ШТЕРНЬ-КАВА

лучше всего замѣнитъ Вамъ бобовую каву и продается во всѣхъ магазинахъ :: ::

ФАБРИКА КАВЫ ШТЕРНЬ ВЪ УЖГОРОДѢ.

В УЖГОРОДІ БУДУТЬ ВУЛИЦІ ПОЛЕГЛИХ ГЕРОЇВ РУСЛАНА ФЕРЕНЦІ, ДАНИЛА БОГУСЛАВСЬКОГО ТА ВАСИЛЯ ДРОГОМИРЕЦЬКОГО

Так, на громадських слуханнях, які відбулися на початку цього тижня, підтримали перейменування ще 5 вулиць в Ужгороді:

вул. Івана Тургенєва – на вул. Руслана Ференці (сержант Збройних Сил України, загинув, захищаючи Україну від російських загарбників);

вул. Павла Пестеля – на вул. Данила Богуславського (військовослужбовець 128 ОГШБр ЗСУ, загинув, захищаючи Україну від російських загарбників);

вул. Антона Макаренка – на вул. Івана Глаголи (науковець, кандидат біологічних

наук, автор багатьох наукових статей та монографій, відмінник освіти);

вул. Михайла Лермонтова (частина вулиці індивідуальної житлової забудови) – на вул. Олександра Вагерича (заслужений лікар України, жив на вулиці Михайла Лермонтова);

вул. Олександра Можайського – на вул. Василя Дрогомирецького (старший лейтенант поліції Закарпаття, боєць КОРДу, загинув, захищаючи Україну від російських загарбників).

Підтримані пропозиції підготують для розгляду на сесії Ужгородської міської ради.

РУСЛАН ФЕРЕНЦІ – КАВАЛЕР ТРЬОХ БОЙОВИХ ОРДЕНІВ –

між десантниками мав прізвисько «Рембо», адже завжди був серед перших, хто кидався на штурм

Днями родині сержанта Руслана Ференці, який загинув у червні 2022 року, було вручено орден «За мужність» II ступеня. Голова Закарпатської військової адміністрації Віктор Микита вручав нагороду батькові і молодшому братові Романові, який нині теж служить у лавах Збройних сил України. Ми поспілкувалися із ним про полеглого героя, якого добре знали в Ужгороді.

Роман Ференці на п'ятнадцять років молодший за свого брата. Батьки приїхали до обласного центру в 1970-х роках з Кушніці. Мати, Марія Михайлівна (у дівоцтві – Штефко) працювала провізором в аптеці, батько, Іван Михайлович – майстер на всі руки, займався різними роботами. У Горянах купили недобудований будинок, де й оселилися. Зараз обоє на пенсії. Старший брат мав вольовий характер і розумну голову, завжди ставив перед собою ясну ціль і досягав її з найменшими негативними наслідками. Попри велику різницю у віці, проявляв цікавість до молодшого Романа, брав його на прогулянки, де навчав житейської мудрості, розповідав різні історії з власного життя. Адже на той час уже закінчив історичний факультет УжНУ.

Саме він «заразив» брата своїм хобі – збиранням українських монет, подарувавши йому на десять років альбом із першою збіркою. Відтоді мали спільне захоплення: майже повністю збрали колекцію пам'ятних монет незалежної України (з недорогоцінних металів) чисельністю у півтисячі одиниць. Коли в Романа розпочався підлітковий бунт і старші перестали бути для нього авторитетом, брата призвали на військову службу. Опісля їхні стосунки вже не були настільки близькими, оскільки кожен переймався власними справами.

Після армії Руслан вирішив здобути другу освіту, бо постійно прагнув саморозвитку. Завжди навчався на юридичному факультеті УжНУ, підробляючи на життя та навчання. Перепробував тоді чимало занять: торгував на ринку, був представником торгових мереж, їздив на заробітки за кордон. Однак отримавши фах юриста, вже орієнтувався на здобуття професії. Працював у бюро технічної інвентаризації Ужгорода,

управлінні освіти Закарпатської ОДА, викладав в «Університеті розвитку людини «Україна». Революція Гідності викликала глибоке піднесення у Руслана, він брав участь у подіях на Закарпатті. Однак у першій половині 2014 року після захоплення Криму та Донбасу, був мобілізований до війська. Зважаючи на фізичні дані: зріст – 192 сантиметри, вага – понад сто кілограм, його взяли до спецпризначенців, а згодом – до 81-ї десантно-штурмової бригади, яка базувалася у Дружківці. Роман пригадує, що брат мав неймовірну силу: одного разу вдома руками відірвав люк, який був приварений у кількох місцях.

Воював Руслан два з половиною роки, після поранень та травм знову повертаючись у стрій. Адже десантників направляють туди, де найважче. Був командиром відділення, а тому часто назначався старшим групи, коли виходили на завдання. За бої в АТО нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та хрестом «За заслуги» II ступеня. Відомий актор Дмитро Лернатівич, який зіграв у фільмі «Той, що пройшов крізь вогонь», служив разом із ним.

У 2016 році Руслан Ференці отримав в Авдіївці серйозне поранення. (До речі, ужгородець зафіксований у документальному фільмі «Бої за Промку»). Снаряд від гранатомету «Джміль» розірвався в приміщенні, де знаходився Руслан Ференці. Його брат, військовий медик, пояснює, що від вибуху виникає неймовірна температура у дві тисячі градусів, яка спалює увесь кисень. Окрім того, розлітаються чисельні осколки. Руслан отримав контузію і поранення. Один невеличкий осколок так і залишився в голові, через що отримав інвалідність.

Коли демобілізувався з армії, зайнявся активною громадською діяльністю в Ужгороді. Зокрема, був секретарем Ужгородської філії «Асоціації інвалідів АТО», надавав різноманітну юридичну допомогу. Запам'ятався своїми виступами за справедливе використання державних коштів та боротьбою проти корупційних схем. Хоча сам не любив зайвою публічності, рідко фотографувався.

24 лютого 2022 року, коли розпочалося російське вторгнення, разом зі своїм другом Юрієм Худаном, вирішили повернутися до своєї частини у Дружківку на Донеччину. Однак у ті дні це було неможливо зробити, адже ворог напав з усіх боків, а в самому

Києві точилися бої. Тому поїхали записуватися до 80-ї десантно-штурмової бригади до Львова. Спочатку воювали з десантниками на Півдні, де відкинули ворога від Кривого Рогу та Николаєва. А згодом їх перекинули на північ Донеччини. У травні був поранений, лікувався в госпіталі, але незабаром повернувся на передову.

Роман розповідає про останній бій свого брата, про який йому розповіли побратими. 10 червня 2022 року була Русальна п'ятниця. До групи із 9 добровольців зголосився і Руслан. Треба було вибити росіян із позиції на березі річки, закріпитися і нанести вогневого ураження противнику з висоти. Руслан Ференці між десантниками мав прізвисько «Рембо», адже завжди був серед перших, хто кидався на штурм. Ворога вибили і почали закріплюватися. Однак росіяни розпочали мінометний обстріл. Одна з мін розірвалася поруч з Русланом, зрешетивши лівий бік. Рани виявилися несумісні з життям, він одразу помер. Десантники винесли тіло сержанта з поля бою, а через кілька днів його поховали на Пагорбі слави в Ужгороді.

Брат Роман подався добровольцем у військкомат 1 березня 2022 року. Як медик (закінчив Вінницький медичний університет) був направлений у 128-у Закарпатську окрему гірсько-штурмову бригаду, де займав посаду санінструктора медичного пункту батальйону. 10 червня ще переписувався з братом. Йому першому і повідомили

карпаття. Разом із дружиною Валентиною, теж аптекаркою, виховують маленького синочка Максима, якому ще нема двох рочок. Саме він нині є улюбленицем родини Ференців.

Молодший сержант розповідає, що брат жартома називав його «Умкою» – на честь героя радянського мультика, бо в дитинстві він був повнявим і нагадував ведмежа. (Зараз Роман має зріст 187 сантиметрів і важить 105 кілограм). Натомість він мріяв подарувати Русланові мюнц-кабінет – спеціальний комод, що виготовляється для колекціонування монет.

Мати, Марія Михайлівна, розповідає, що старший син ріс спокійнішим, розсудливішим. Коли розпочалася війна, вона йому нагадала про третю групу інвалідності, але він і чути про це не хотів. За два дні вже служив. Коли у 2015 році перший раз демобілізувався, то пробув вдома лише місяць. Не знаходив собі в Ужгороді місця. Обурювався, що тут жирують по кав'ярнях, а там хлопці гинуть. І знову подався в АТО. Руслан брав участь у запеклих боях, але не любив хвалитися. Про війну мовчав. Хіба що іноді міг проговоритися, що, наприклад, піднімав з побратими український прапор в Авдіївці прямо перед носом окупантів на День незалежності в 2016 році.

Батько, Іван Михайлович, доповнює, що закарпатські хлопці, які служили на початку АТО в 122-му десантно-штурмовому батальйоні «Привиди», тепер подалися до львівських десантників. Зокрема, і побратими Руслана. У дитинстві старший син чудово ліпив, до чого захопився і молодшого. Вдома досі зберігається їхні чудові мініатюрні фігурки з пластиліну. Батьки навіть міркували, чи не піти Руслану вчитися до художнього училища. Але він обрав історію, якою захоплювався. Брав участь в олімпіадах, читав патріотичні часописи, зокрема, «Визвольний шлях», згодом навіть вступив в аспірантуру історичного факультету. В останні роки навіть думав поновлюватися, однак війна все вирішила по-своєму.

«Руслан був безвідмовним», – згадує мати. – «Священики не взяли від нас грошей ані за похорон, ані за наступні служби. «Якби ви знали, скільки разів він нас виручав...» – зізнався мені настоятель Ужгородського греко-католицького кафедрального собору. Ваш син допомагав вирішувати юридичні проблеми». А ми вдома про це навіть не здогадувалися...».

Олександр Гаврош, спецпроект «Герої Закарпаття»

ДВІ ЗЛАМАНІ САКУРИ – підсумок «рожевих вихідних»

Щороку в Ужгороді у пік цвітіння сакур навали охочих сфотографуватися штурмують рожеві дерева. В цей час у місті проходить інформаційна кампанія: гостям та мешканцям міста вкотре нагадують не торкатися гілок сакур, не тягнути їх на себе (сакура, як і наші черешні й вишні, має крихку деревину), не обривати квітів, але на багатьох людей це не діє. Так, лише протягом неділі, 23 квітня, в Ужгороді були суттєво пошкоджені дві великі сакури – на вул. Брацайків та Київській набережній. Ще кілька дерев постраждали на вулиці Заньковецької. То як вберегти сакури від нас самих і як можна максималь-но продовжити вік найстаріших наших сакур – ми й спробували розібратися.

Перш за все, поспілкувалися на цю тему з деканом біологічного факультету УжНУ Ярославом Гасинець, доцентами кафедри ботаніки Інною Бесеганич та Романом Кішем і дізналися від них про доволі сумний факт – в найближчі роки ми можемо стати свідками того, як із району Малий Галагов в Ужгороді зникне остання сакура з тих, що були висаджені там у так званий чехословацький період історії міста – у 1920-1930-х роках. Природний процес у цьому випадку неможливо зупинити, адже сакури – дерева дуже недовговічні, вони можуть доживати до 100 років (і це за умов дуже хорошого догляду). В Ужгороді старі сакури на вулиці Брацайків (і поодинокі екземпляри на сусідніх вулицях і скверах) вже досягають потрохи цього максимуму, тож ужгородці мають бути готовими до того, що в наступні роки дерева почнуть засихати.

«Свого часу сакури обрали для озеленення Малуго Галагова дуже грамотно, оскільки до забудови території цього району була болотистою – а це ідеально підходило для сакур, що люблять добре зволожений ґрунт, – вважають науковці біологічного факультету УжНУ. – Експеримент чехословацьких фахівців-інженерів вдавня, сакурам дійсно підійшла ця місцевість, до того ж компактна геометрична форма крони гарно вписувалася у функціональний стиль району. Ужгород був не єдиним містом Чехословаччини, де у 1920-1930-х висаджували сакури. Але, гадаємо, лише у нас ще залишилися саме ті перші дерева – в інших містах вони, скоріше за все, вже давно замінені».

У Малому Галагові теж частково проводили заміну тих перших дерев, причому робилося це ще в радянські роки. Сакури ростуть доволі швидко – в цьому можна перекоонатися, поглянувши на алею на вулиці Легоцького, закладену близько десяти років тому. Та якщо, наприклад, дерево гінкго може жити до 2000 років, а тис ягідний – до 1500 років, то вік сакури значно менший, всього близько 100 років. То як же можна продовжити життя тим десяткам сакур, які були висаджені в Малому Галагові за часів Чехословацької Республіки?

Фахівці-біологи дають кілька порад. Перша і най-

важливіша – догляд у вигляді регулярного поливу, особливо у літню спеку. Як уже зазначалося, сакура потребує добре зволоженого ґрунту, а за майже сто років умови у Малому Галагові змінилися, вологи в ґрунті стало менше. Тож, поливаючи старі дерева у посушливий літній період, можна продовжити їхнє життя.

Друга порада – дуже обережна обрізка, адже кардинальне обрізування сакури не витримують. Під гілки старих дерев, що можуть зламатися, необхідно підкладати опори. Якщо вже обрізати, то обов'язково замашувати великі зрізи і спири (чим часто нехтують під час таких робіт в Ужгороді). Свіжий зріз, пояснюють біологи, це як відкрита рана, через яку в деревину потрапляють вода та мікроорганізми. Тож, аби дерево не почало «хворіти», а згодом підгнивати і трухлявіти, слід обов'язково замастити зріз – для цього підійде навіть звичайна фарба.

Третя порада – бережливе ставлення. Ужгородці повинні виховати в собі культуру споглядання, без того, аби топтатися під корінням сакури (цим ушільнюючи ґрунт під деревом) та чіпати її руками. Можливо, з часом варто буде взагалі огороджувати старі дерева сакур на період цвітіння – це теж може трохи продовжити їхній вік.

Та чи зупинить огорожа любителів сфотографувати гілочку сакури біля обличчя – питання відкрите. Як розповіла начальниця управління житлово-комунального господарства департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради Олександра Турянчик, протягом минулих вихідних, коли в обласному центрі тривав «Сакура-фест» і на цвітіння сакур приїхали помилуватися туристи, в історичному центрі чергували як патрульні поліцейські, так і працівники муніципальної варти міста. Вони весь час робили зауваження тим, хто чіпав гілки сакур, а у відповідь чули: «Я лише квіточку зірвала», «Я лише понюхати хочу» тощо. Про результат ми вже згадували: на Київській набережній хтось хотів дотягнутися до пишного цвіту – і зламав скелетну гілку (тобто таку, що відходить безпосередньо від стовбура) діаметром більше 10 сантиметрів; на вулиці Брацайків на землі опинилася велика скелетна гілка

однієї з найстаріших сакур у цьому районі. Зламани гілки можна побачити біля сакур на вулиці Заньковецької та в інших частинах міста. А сумний рекорд зламаних сакур був встановлений у 2011 році на Слов'янській набережній, де невідомі особи, закриваючи обличчя капюшами, за однієї ночі зламали 53 саджанці молодих дерев. Цей випадок, звісно, виходить за межі нинішньої теми небережного поводження з квітучими деревами, однак не згадати про нього не можемо.

Чому обламування гілок є для сакури таким трагічним? Коли обламують велику живу гілку, та ще й у весняний період інтенсивного сокоруху, – це стає для дерева надзвичайно важким ударом, який може призвести навіть до його загибелі. Саме тому фахівці радять взагалі не чіпати гілок старих сакур. Звісно, з часом доведеться підсаджувати на місце відмерлих сакур нові саджанці. Але якщо у Малому Галагові, де це дерево є вже, можна сказати, історичним, це доречно, то, на думку фахівців, не варто перетворювати Ужгород на суцільний сакуровий сад. «Місто – не ботанічний сад, тут має бути більше функціоналу, – вважають науковці УжНУ. – Не варто все засаджувати лише одними сакурами, як деревами досить недовговічними, з невеликою кроною, що дає мало тіні. З огляду на зміни клімату зараз у Європі зберігається тенденція до висаджування в містах переважно не екзотів, а дерев (у тому числі й великих) місцевих видів, їхніх сортів і форм – аби вони давали багато тіні та були невибагливими у догляді. Так, ідеальним деревом для нашого міста є липа, дуже гарними і довговічними можуть бути ясен, платан, клен, гінкго тощо».

Звісно, в Ужгороді є чимало інших видів і сортів дерев, однак у квітневі дні дійсно здається, що місто засаджене чи не самими сакурами. Скільки їх наразі є в місті – сказати важко. Фахівці біологічного факультету УжНУ нарахували близько 2000 дерев, в Ужгородській міській раді кажуть, що їх є набагато більше – до 10 тисяч екземплярів. У будь-якому разі кожна сакура заслуговує на дбайливе ставлення. Тож виховуймо у собі культуру споглядання.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

© Otto Salay

У перші тижні повномасштабної війни до Ужгорода прибувають переповнені евакуаційні потяги, з них на перон виходять змучені дорослі та перелякані діти. Аж що вони бачать? На пероні їх зустрічає сім'я Мікі та Мінні Маусів! Чого-чого, а такого втомлена втечею та довгим переїздом дівчора аж ніяк не очікувала побачити – і з несподіванки дарувала Ужгороду свої перші заспокоєні посмішки. В ролі Мінні тоді виступала Магдаліна Смірнова, Мікі Маусом був її чоловік Віталій. Закарпатка Магдаліна та волинянин Віталій познайомилися за кілька років до цих подій, працюючи волонтерами в дитячому таборі, далі волонтерили вже разом. Загалом від початку війни подружжя, яке виховує двох маленьких дітей, активно включалося в роботу на різних волонтерських локаціях, нині ж Магдаліна більше працює з молоддю ВПО та дітьми з особливими потребами, а Віталій відчуває потребу допомагати пораненим бійцям, котрі проходять лікування в ужгородських медичних закладах. Більше про своє життя та досвід волонтерства нам розповіло закарпатсько-волинське подружжя Смірнових.

– Наскільки я знаю, Ужгород для вашої сім'ї – місто не чуже, Магдаліна проживала тут до заміжжя багато років. Початок повномасштабної війни застав вас тут чи в Луцьку?

– В Ужгороді. Ми – такі цікаві ВПО, які приїхали до міста у день вторгнення. Приїхали, аби відсвяткувати з рідними день народження Магдаліни (воно, до речі, саме 24 лютого). Луцьк того дня бомбили, наші друзі та сусіди дуже перелякалися. А ми тут одразу почали думати, що робити, чим ми можемо допомогти. Одне з перших рішень – на усі кошти з карток придбати речі першої необхідності й засоби гігієни для Обласного соціального центру матері та дитини в Перечині. Друге рішення – на заощаджені гроші купити мікроавтобус для гуманітарних місій. Воно було дуже правильним, бо цей мікроавтобус за рік зробив багато добрих справ: і людей вивозив із Запоріжжя, і тонни вантажу перевіз, і меблі для притулку «Мама і маля», і ще багато чого. Ми не знали, де будемо кориснішими, тому слідували за соцмережами. Коли хтось писав, що потрібна допомога, ми одразу підключалися. Так перезнайомилися з усіма волонтерськими групами.

– А в Луцьку до війни ви теж були активними волонтерами?

– Я був волонтером ще з дитинства, ходив прибирати у Луцьку зоопарк, завжди відгукувався на щось подібне, – розповідає Віталій. – З Магдаліною ми в цьому дуже схожі, давно горимо потребою щось робити на користь. Коли я їздив волонтером у дитячі табори, друзі з мене завжди сміялися: «Ти так ніколи не одружишся, якщо будеш по дитячих таборах їздити». Але саме в таборі ми з Магдаліною і зустрілися. У 2017 році я їздив на Донеччину з допомогою від німецького благодійного фонду, працював аніматором для тамтешньої малечі. Також у Луцьку я кілька років був волонтером ГО «Даун-синдром».

– Віталію, а хто ви за професією?

– Навіть важко мені сказати, бо я хотів стати або богословом, або медиком. На богословському я навчався, певні медичні навички отримав на курсах першої домедичної допомоги від «Червоного хреста» (маю навіть сертифікати), але заробляв я ремонтами приміщень. Магдаліна має фах медсестри, працює в Ужгородському онкодиспансері.

– У вас є громадська організація, яка має назву «Рух 323». Це про березень 2023-го?

– Ні, ця громадська організація була створена значно раніше березня 2023 року. Проживаючи в Луцьку і намагаючись робити щось корисне, ми часто зіштовхувалися з тим, що маємо підключити ГО для співпраці з тими ж міжнародними фондами. Тому, аби спростити цю співпрацю, у 2019 році ми вирішили створити власну громадську організацію, яку назвали «Рух 323». В цій назві зашифований біблійний вірш з послання апостола Павла до Колюсян 3:23: «І хоч би що ви робили, робіть це від усього серця. Працюйте так, якби ви працювали на благо Господа, а не людей».

– Ви – релігійна людина?

– Так, наша сім'я є частиною релігійної громади Адвентистів сьомого дня. Ми віримо, що за нашою діяльністю стоїть Боже керівництво і знаємо, що по-

МАГДАЛИНА ТА ВІТАЛІЙ СМІРНОВИ –

ПРО ВОЛОНТЕРСТВО, ЯК СТИЛЬ ЖИТТЯ

винні допомагати усім, хто потребує нашої допомоги.

– Чула, що ви відкрили невеличкий хаб, де проводите різноманітні заходи...

– Це – справа душі Магдаліни, вона назвала цей хаб «Зірочки на землі». Приміщення, яке нам надали для створення інклюзивного клубу, знаходиться на вул. Шпеніка, 3. Там ми проводимо різні зустрічі з молоддю, заняття з домедичної допомоги, майстер-класи.

Чи не боялися ви почути від них докори за те, що ви – тут, а не в армії?

– Я вже не вперше чую таке запитання, хоча, чесно кажучи, до того навіть не задумувався над тим, що поранені можуть сприйняти мою допомогу негативно. Я не ховаюся від армії, ще рік тому став на облік у військкоматі. А дівчатам-«помогаторам» дуже потрібні помічники-чоловіки, бо носити важкі речі

«Сім'я Маусів» на вокзалі. Отак, із власними дітьми на руках, подружжя Смірнових зустрічало переселенців в Ужгороді

Нещодавно організували гарне свято для дітей із синдромом Дауна. Але наша діяльність – набагато ширша. Коли є така можливість, надаємо допомогу Обласному соціальному центру матері та дитини в Перечині, їздили до них, як аніматори. Бували в дитячих будинках, возили допомогу. Магдаліна дуже цікавиться проблемою інклюзії. Чимало вимушених переселенців, приїхавши на Закарпатті з дітьми з інвалідністю, не знають, куди вони можуть звернутися, мають проблеми з пошуком потрібних фахівців. Ми би хотіли бути корисними в цьому, бо для нас ця проблема є близькою: в Луцьку я працював волонтером з «сонячними дітками», наша подруга має таку дитину.

– Але ви, Віталію зараз активно допомагаєте й іншій чудовій ініціативі – «помогаторам», котрі дбають про поранених військовослужбовців.

– Так, це чудова ініціатива волонтерки Вікторії Суліми. Дівчата готують для поранених щось смачненьке, а я їм допомагаю привезти усе до лікарень, завантажити, розвантажити, рознести їжу, воду.

– Віталію, а як сприймають вас поранені бійці?

вони самі не можуть. Морально ця робота теж дуже важка, особливо, коли ми відвідуємо нейрохірургію, де лежать «важкі» хворі. Але ми завжди намагаємося посміхатися хлопцям, підтримуємо, як можемо. Одного разу звернув увагу на двох хлопців, які взагалі ні до чого не проявляли інтерес, здавалося, були в глибокій депресії. Наступного дня приїхав додатково, воду привіз і спробував з ними поговорити. Не знаю, чи це подіяло, та мені здалося, що трохи відволікти їм вдалося. Саме тоді в «помогаторів» з'явилася ідея поставити у палати пораненим телевізори – аби вони відволіклися від важких думок і спогадів. Для того, аби ми, волонтери, могли правильно спілкуватися з пораненими та людьми з посттравматичним синдромом, «Рух підтримки закарпатських військових» влаштував навіть спеціальні курси. Це дуже корисно, адже нам хочеться приносити допомогу і радість, а не шкоду.

– Чим важлива для вас робота з «помогаторами»?

– Мені здається, вона важлива з багатьох аспектів. Ви ж розумієте, що нагодувати поранених – це не головне. Смачна домашня їжа – це більше вияв уваги, піклування, спосіб подякувати бійцям. Цікаво, що серед поранених є хлопці, котрі кажуть, що їм так подобається Ужгород, що після війни вони хотіли би тут оселитися. Однак ці поранені насправді міста й не бачили, бо навіть не відходили далеко від свого лікувального закладу. Тобто їм сподобався Ужгород через людей, в тому числі й через нас. Я це зараз сказав, і, знаєте, зрозумів, що сам залишаюся досі в Ужгороді через людей, через оту неймовірно дружню атмосферу, яка тут є і яка дає відчуття потрібності.

Також є культурна складова. Наші дівчата-«помогатори» завжди роблять для поранених хлопців щось із місцевої кухні, показують їм, розказують. То деякі страви хлопцям так сподобалися, що вони вже їх замовляють. На Різдво, пам'ятаю, дівчата кутю приносили, то багато хто питав, що це таке. Також ми на концерти поранених возимо, вистави з ними відвідуємо.

– Віталію, Магдаліно, а є у вас плани на післявоєнне життя? Чи ще не думали про це?

– Поки що ми залишаємося в Ужгороді, відчуваємо, що тут потрібні наші волонтерські руки. А про дальші плани ще серйозно не думали, хоча є у нас мрія придбати будинок в якомусь гарному тихому місці й облаштувати там інклюзивний або реабілітаційний центр, де могли би відпочивати й навчатися батьки з дітьми з особливими потребами. На жаль, ми часто зіштовхуємося з тим, що людей не вистачає на довгострокові волонтерські проекти. На одноразові акції можна залучити волонтерів, але надовго залишаються лише найбільш віддані. Ми дуже сподіваємося, що культура волонтерства в Україні буде розвиватися. Адже разом і з добрими намірами ми зможемо зробити набагато більше.

Тетяна ЛІПЕРАТІ

«Про Захід»

ОГОЛОШЕННЯ

• ВВАЖАТИ НЕДІЄСНИМ втрачений Додаток до диплому про вищу освіту 12 ВА № 669116 (відповідний диплом спеціаліста 12 ДСК № 171597), виданий 31 січня 2011 року ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на ім'я Свеженцев Максим Леонідович.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 26 квітня по 2 травня ПІШЛИ ІЗ ЖИТТЯ 17 УЖГОРОДЦІВ:

Радченко Віталій Віталійович 1975 р.н.
Бісага Ладислав Михайлович 1934 р.н.
Мелекесцев Олександр Миколайович 1988 р.н.
Сінчук Ганна Миколаївна 1931 р.н.
Бурунський Володимир Григорович 1943 р.н.
Герасименко Сергій Миколайович 1962 р.н.

Берець Олена Сергіївна 1926 р.н.
Молнар Володимир Карлович 1968 р.н.
Карбишева Людмила Михайлівна 1938 р.н.
Кудрій Нелі Олександрівна 1942 р.н.
Білень Ілона Ласлівна 1941 р.н.
Полажинець Надія Василівна 1937 р.н.

Сабо Тіберій Юлійович 1945 р.н.
Лупак Михайло Іванович 1932 р.н.
Потапов Петро Петрович 1958 р.н.
Довгий Іван Семенович 1928 р.н.
Рабел Антоній Олександрович 1992 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

ГОРОСКОП

ОВЕН

Хоч би що ви робили цього тижня, ваші старання не будуть марними. Ризик дасть позитивний результат і забезпечить вам сприятливе майбутнє.

ТЕЛЕЦЬ

Важливо дослухатися до внутрішніх відчуттів, які дадуть відповіді на багато запитань, і зберігати гарний настрій та спокій. До оточення проявляйте великодушність, пробаючи помилки і вади.

БЛИЗНЯТА

Головний девіз – помірність у всьому, будь-які надмірності – під забороною. Чим скромнішими будете у своїх бажаннях, тим краще почуватиметеся – як у фізичному, так і в моральному плані.

РАК

Тиждень категорично не підходить для кардинальних життєвих рішень – велика ймовірність серйозної помилки, яку не вдасться згодом виправити.

ЛЕВ

Необхідно гнати геть погані думки – енергетика тижня може їх матеріалізувати, що стане неприємною несподіванкою для вас і суттєво ускладнить ваше існування.

ДІВА

Наступний тиждень принесе негативну енергетику. Убезпечити себе від неї можна буде, максимально скоротивши спілкування з тими, хто викликає погані емоції.

ТЕРЕЗИ

Варто утриматися від нових знайомств – користі від них не буде, а неприємності можливі. Час сприятливий для роботи над недавніми помилками – переважно це стосується професійної діяльності.

СКОРПІОН

Відсутність взаєморозуміння з оточенням, із близькими людьми може стати причиною серйозних конфліктів. Тому необхідно відмовитися від суперечок. Важливі справи, призначені на цей час, краще відкласти.

СТРИЛЕЦЬ

Енергія, яку отримаєте наступного тижня, через свою деструктивність не допоможе у професійній діяльності. Період сприятливий для наведення ладу вдома, на робочому місці, на дачній ділянці.

КОЗОРИГ

Період, наскільки це можливо, проведіть на самоті. Оточення може дратувати вас – важливо стримувати емоції і не дозволяти собі різких випадів.

ВОДОЛІЙ

Тримайте свої емоції під контролем. Красномовство і переконливість, якими наділять вас у цей час зірки, дадуть змогу схилити на свій бік навіть найвпертішого опонента.

РИБИ

Здоров'я неприємних сюрпризів не піднесе, але це не означає, що йому не потрібно приділяти увагу: слід пам'ятати про принципи правильного харчування і частіше бувати на свіжому повітрі.

АНЕКДОТИ

– Ви готові пройти тест на IQ?
– Так, а скільки кілометрів треба пройти?
– Тест завершено.

• • •

Дош, кажуть: "Небеса плачуть...". Тут, звичайно, можливі варіанти, але я вважаю за краще думати, що вони саме плачуть.

• • •

– Ви намагаєтеся втопити горе у алкоголь?
– Ні, я гуманіст, я вчу його плавати.

• • •

– Отже, після реінкарнації в мене буде нова печінка?
– Так.

– Цікава штука цей ваш буддизм...
– Тільки це може бути печінка тріски.

• • •

Маєте відчуття, коли пробираєтеся квартирою вночі в темряві й абсолютно не боїтеся демонів?

І не тому, що ви вже дорослі і не вірите в них, а тому, що демони поважають вас і трошки навіть побоюються.

• • •

За 25-річну лікарську практику проктолога Миколи Петровича найважчий випадок був зафіксований із самим Миколою Петровичем, коли він спробував поставити автопричіп на облік у МРЕО.

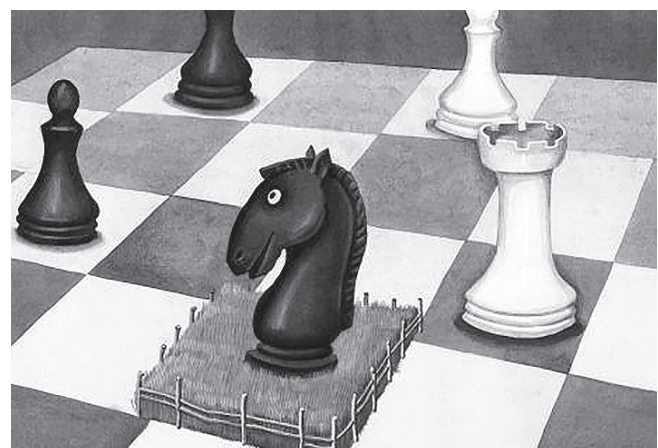
• • •

– Уявляю, як мучилися зі своїми дружинами наші дикі предки тисячі

років тому: мізків небагато, а волохатість – зависока.

– А зараз що змінилося?

– Зараз волохатість значно знизилася.

НАЙБРУДНІШЕ МІСЦЕ В ОСЕЛІ: ДЕ ВОНО І ЯК ЙОГО ПОЧИСТИТИ

Якщо ви думаєте, що найбрудніше місце вашої оселі – це туалет, то ви дуже помиляєтеся. Фахівці стверджують, що сидіння унітазу приблизно увосьмеро чистіше, ніж дверна ручка ванної кімнати. Саме вона є найбруднішим місцем у будинку. За нею йдуть ручки кухонних шаф.

Згідно з дослідженням, внутрішні дверні ручки ванних кімнат є найбруднішими предметами: в середньому на один квадратний см поверхні припадає 93 колонії бактерій. На ручках кухонних шаф колоній бактерій більше, ніж у туалеті, вчетверо. Подумайте, як часто ви залишаєте без уваги ручки дверей та шаф під час прибирання. Експерти рекомендують чистити їх не рідше, ніж один раз на тиждень, та мало хто робить це регулярно.

А варто було б, тому що дверні ручки та ручки шаф – чудове місце для розмноження бактерій, мікроби там живуть набагато довше, ніж на інших поверхнях. Бактерії та мікроби, як-от сальмонела, Covid-19 та MRSA, можуть виживати на ручках протягом кількох годин, днів і навіть тижнів.

Крім того, що ці поверхні потрібно регулярно чистити, дуже важливо робити це правильно. Ось кілька способів очищення ваших ручок, які будуть ефективними у знищенні бруду й мікробів.

СПИРТОВИЙ СПРЕЙ

Якщо ви поспішаєте, швидке розпилення цього засобу допоможе вбити більшість мікробів. Просто протріть ручку вологою ганчіркою і побризкайте знезаражувальним засобом.

ТЕПЛА МИЛЬНА ВОДА

Експерти з прибирання вважають, що тепла мильна вода забезпечує найбільш ретельне очищення. Просто замочіть ганчірку в мисці з теплою водою та засобом для миття посуду та, відтиснувши її, протріть нею ручки.

ЧИСТА ТКАНИНА ТА ВІСК

Після миття мильною водою витріть всю ручку чистою сухою тканиною, а потім іншою нанесіть на неї трохи воску, щоб вона стала блискучою.

БОРОШНО, СІЛЬ ТА ОЦЕТ

Якщо ваші ручки зроблені з міді, латуні чи олова, експерти пропонують використати трохи іншу техніку.

Зробіть пасту, використовуючи столову ложку борошна, солі й оцту, увітріть її в ручки, залиште на кілька хвилин, а потім видаліть гарячою мильною водою. Використовуйте м'яку тканину, щоб обережно відполірувати ручки до блиску.

ЯК СХУДНУТИ ЗА ОДИН ТИЖДЕНЬ: ДІЄВІ ПОРАДИ

Дотримання кількох простих правил здорового способу життя допоможе вам позбавитися зайвої ваги за тиждень в домашніх умовах.

ДОТРИМУЙТЕСЯ ПРАВИЛА 80/20

Це правило дозволяє вам їсти поживну їжу 80% часу, залишаючи 20% часу на улюблену їжу. Так ви зможете менше переїдати й контролювати себе, коли вам захочеться перекусити.

ВСТАНОВІТЬ ЧАС

Перетворіть себе на повільного їдця. Цінують їжу, яку ви їсте. Встановіть таймер на 20 хвилин і переконайтеся, що ви

витрачаєте кожну хвилину на смакування страви перед вами. Уважне харчування та гарне переживання їжі можуть допомогти в схудненні. Переїдання може призвести тільки до переїдання, тому що ваш шлунок не встигає повідомити мозок, що він ситий і ситий.

ЗМЕНШІТЬ ПОРЦІЇ

Завжди важливо перевіряти, що у вас на тарілці, за якістю й кількістю. Контроль порцій – це хороша практика не тільки для схуднення, а й зниження надмірного споживання енергії. Поділіть порції навпіл і переконайтеся, що ви вибираєте менші порції.

Одне нещодавнє дослідження показує зв'язок між великими порціями й ожирінням. У ньому також йдеться, що для контролю ваги ви можете їсти великі порції низькокалорійних продуктів.

НЕ ЇЖТЕ ПЕРЕД ТЕЛЕВІЗОРОМ

Поєднання часу перегляду телевізора з обіднім часом може призвести до бездумного прийому їжі. Ви схильні зосереджуватися на тому, що відбувається на екрані телевізора, та перестаете усвідомлювати, що відбувається у вас у роті й шлунку. Зрештою ви переїдаєте.

ДОБРЕ СПІТЬ

Режим сну багато в чому залежить від вашої ваги. Нестача сну може зрештою призвести до збільшення ваги.

ЗМЕНШІТЬ СПОЖИВАННЯ РАФІНОВАНИХ ВУГЛЕВОДІВ

Один із способів швидко схуднути – скоротити споживання цукру, крохмалю або вуглеводів. Цього можна досягти завдяки дієті з низьким вмістом вуглеводів або зменшивши кількість рафінованих вуглеводів і замінивши їх цілнозерновими продуктами.

Це може допомогти приборкати апетит, знизити рівень інсуліну і змусити вас схуднути.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678
у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910.

Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 695.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів.
• Редакція залишає за собою право редагувати матеріали.

• Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами.
• Передплатний індекс газети "Ужгород" для індивідуальних передплатників – 41807, для юридичних осіб – 01807.